

Sygn. akt IV CSK 663/16

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa Z.F.G.
przeciwko Z.G., B.N. i L.Z.
o ustalenie nieważności umowy i wydanie nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego Z. G.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 kwietnia 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanego Z.G.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił powództwo Z.F.G. o ustalenie nieważności umowy darowizny, zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 29 stycznia 1996 r. Na podstawie tej umowy powód wraz z żoną, działając przez pełnomocnika przeniósł na rzecz syna Z.G. (pozwanego w sprawie) prawo własności gospodarstwa rolnego, szczegółowo opisanego i polecił ustanowić na rzecz darczyńców dożywotnią służebność mieszkania, co nastąpiło złożonymi oświadczeniami w tym akcie, jednakże bez wyłączenia jednej z działek, którą powód chciał sobie pozostawić na własność.

Ze względu na podważenie skuteczności pełnomocnictwa darczyńców, sporządzonego notarialnie w USA, najpóźniej w 2008 r. doszło do wyrażenia

następczej zgody przez powoda i jego żonę na dokonanie darowizny, którą akceptowali. Jednakże na skutek wniesionej apelacji powoda od powołanego wyroku Sądu Okręgowego, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2016 r. zmienił częściowo wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że ustalił nieważność wskazanej umowy darowizny. Uczynił to ze względu na ustalenie, że udzielone przez powoda i jego żonę umocowanie pełnomocnika nie obejmowało czynności prawnej oznaczonej przez art. 888 i nast. k.c. Oświadczenie pełnomocnika o przeniesieniu własności nieruchomości w drodze darowizny nie było objęte udzielonym mu pełnomocnictwem. Jako czynność prawna niezupełna (art. 103 § 1 k.c.) nie wywołała skutków w sferze prawa własności, którego przeniesienia dotyczyła umowa darowizny. Czynność ta nie została potwierdzona przez powoda, który wyraźnie odmówił zgody, nie wiadomo też o tym, aby potwierdziła ją przed swoją śmiercią żona powoda. Umowa darowizny stała się więc bezwzględnie nieważna (art. 58 § 1 k.c.) i z tych względów Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji.

W skardze kasacyjnej pozwany Z.G. zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem przepisów prawa materialnego, tj. art. 189 k.p.c. przez dokonanie niewłaściwej jego wykładni i przyjęcie, że powód ma interes prawny w wytoczeniu powództwa w tej sprawie. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości z zasądzeniem na rzecz powoda kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak spełnienia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżący wskazał we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, że jest ona oczywiście uzasadniona. W orzecnictwie oraz w doktrynie od dawna znane są i utrwalone poglądy odnoszące się do znaczenia podstawy uwzględnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wskazuje się, że chodzi o takie naruszenie przepisów prawa materialnego, jeśli się je wskazuje jako podstawę skargi, które jest ewidentne, widoczne na pierwszy rzut oka dla przeciętnego prawnika

wykonującego swój zawód. Naruszenie przepisów musi mieć charakter kwalifikowany, to znaczy być tak dalece rażące, żeby zasługiwało na wzruszenie prawomocnego orzeczenia sądowego w drodze skargi kasacyjnej. Jest to nadzwyczajny środek zaskarżenia, a postępowanie wywołane skargą nie może sobą stanowić rozpoznawania sprawy przez trzecią instancję sądową (wśród licznych orzeczeń por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ.; z dnia 18 lipca 2013 r., III CSK 143/13, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., II CSK 550/14, nie publ.; z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, nie publ. oraz z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, nie publ.; podobnie doktryna wspierająca ten kierunek orzecznictwa).

W niniejszej sprawie nie zostały wykazane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Problem relacji między powództwem z art. 189 k.p.c. i powództwem o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym był już wielokrotnie przedmiotem analizy orzecznictwa. Jedno z takich orzeczeń jest powołane w uzasadnieniu wniosku. Jednakże stwierdzenie co do tego, czy w danej sprawie występuje interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. stanowi rezultat ocen dokonywanych dla konkretnie rozpoznawanej sprawy. Uzasadnienie skarżącego odnosi się tylko do tego, że zamiast wywodzić swoje roszczenia z art. 189 k.p.c. powód mógł skorzystać z instrumentu prawnego, który ma szerszy zakres, w postaci powództwa opartego na art. 10 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Stwierdzenie takie nie oznacza nie posiadania wystarczającego interesu prawnego w uzyskaniu wyroku ustalającego, za czym opowiedział się Sąd Apelacyjny. Nie jest to ponadto wystarczająca przesłanka do wzruszenia prawomocnego orzeczenia sądowego, w którym interes prawny powoda został uwzględniony i nie jest to taka nieprawidłowość wyrokowania, która skutkowałaby oczywistym naruszeniem prawa. Pod tym względem uzasadnienie wniosku skarżącego jest zbyt lakoniczne i nie dowodzi ewidentnego i rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, które przekonywałoby o oczywistości skargi, po myśli art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W tym stanie rzeczy należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu.

